

15.3.2024

Viite Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö dnro VN/1473/2024

Asia Lausunto yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikön valvontatiimi on tutustunut lakiluonnokseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Varsinais-Suomen ELY-keskus olisi toivonut laajempaa keskustelua lain 1188/2014 muutostarpeista, sillä nyt ehdotetut muutokset koskevat ainoastaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009 revisiosta johtuvia kiireellisempiä muutoksia, jotka astuvat voimaan viimeistään 10.7.2024. Nämä muutokset on tehtävä, jotta kansallinen säädös vastaisi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/2842 vaatimuksia.

Ehdotettuihin muutoksiin Varsinais-Suomen ELY-keskus lausuu seuraavaa:

§ 3: muutokset koskevat ainoastaan määritelmiä.

§ 6: Rajavartiolaitos

Valvonta-asetuksen uuden 9 a artiklan, kohta 3, koskien kalastuksenseurantakeskuksia voi osoittautua haasteelliseksi nykyiselle rakenteelle, koska se sisältää suoran viittauksen 109 artiklaan ja tietojen validointiin, mistä kalastuksenseurantakeskuksella ei ole aikaisempaa kokemusta.

Lain 49 ja 51 § muutoksista Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että tavoite varmistaa toimijoiden tasapuolinen kohtelu on kannatettava. Tämä tulee kuitenkin lisäämään Ruokaviraston työtaakkaa ja edellyttää muutoksia myös valvontatiimin työskentelytapoihin koskien rikkomustapausten käsittelyä ja vientiä seuraamusjärjestelmään. Ruokavirasto on aiemmin "niputtanut" saman toimijan samantyyppisiä rikkomuksia, lähinnä tämä koskee myöhästymisiä ja MOT-sääntöjen rikkomuksia, joita voi lyhyessä ajassa keraantua useampia. Osasyyn tähän on ollut Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alkeellinen ja manuaalinen tietojen validointi (ristiintarkastus), jonka seurauksena rikkomustapauksia viedään järjestelmään "ryppäinä". Tämä korostuu erityisesti hektisinä kalastuskausina ja lomakausien aikana. Lisäksi rikkomustapausten pitkät käsittelyajat ovat omiaan kerryttämään rikkomuksia.

Tämän ongelman, ja toistuvien rikkomusten ruuhkautumisen, ratkaisemiseksi Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää seuraavaa lisäystä seuraamuslakiin:

- lakiin tulisi lisätä seuraava lause; ”Jos kalastusta koskevien säännösten rikkominen on olosuhteet huomioon ottaen vähäinen, 99 §:ssä tarkoitettu viranomainen tai kalastusvalvoja voi muihin toimenpiteisiin ryhtymättä antaa tekoon syyllistyneelle huomautuksen” (KL 115 §), jota voitaisiin käyttää ensimmäisen rikkomuksen kohdalla.
- huomautus toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimesta toimijalle välittömästi rikkomuksen havainnon yhteydessä. Se sisältää tiedot tapahtumasta ja tulevista seurauksista, jos sama rikkomus toistuu.
- toistuvuuden torjumiseksi huomautus sisältää tiedon tulevasta rikkomusmaksusta ja maksusumman korotuksesta, esim. x 2, mikäli teko edelleen toistuu. Huomautuksessa mainitaan myös missä vaiheessa rikkomus katsotaan olevan vakava rikkomus.
- em. mainitun takia lakiin tulisi lisätä selkeä polku rikkomuksesta vakavaan rikkomukseen, nyt sitä ei ole ja mm. tämän takia toistuvuutta esiintyy jatkuvasti.

Varsinais-Suomen ELY-keskus perustelee ehdotusta nykyprosessin hitaudella, ts. toimija ehtii pahimmassa tapauksessa tietämättään toimia sääntöjen vastaisesti moneen kertaan ennen tiedonsaantia. Lisäksi komissio kiinnitti viime syksyn käynnillään huomiota toimijoiden tietämättömyyteen koskien heidän velvollisuuksiaan ja säästösten vaatimuksia. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen käsitys on, että toimijoiden tietoisuus nyt muutoksen kohteena olevasta laista on erityisen heikko. Huomautus lisäisi tietoisuutta ja toivottavasti vähentäisi rikkomuksia ja erityisesti niiden toistuvuutta.

Ehdotettu käytäntö helpottaisi myös Ruokavirastossa tapahtuvaa käsittelyä, mikäli toistuvuudella olisi laissa selkeä kaava ja rikkomusmaksun kertaantuminen sekä vakavaksi siirtyminen olisi kirjoitettu auki.

Lisäksi kannattaisi jo nyt huomioida vuonna 2026 voimaan tulevat saalisraportoinnin muutokset. Kalastuspäiväkirjavaatimus kaikelle kalastukselle ja aluksille niiden pituudesta riippumatta johtaa suurella todennäköisyydellä myöhästymisiin ja mikäli huomautusmenettelyä ei oteta käyttöön tästä seuraa huomattava työmäärän lisäys.

Lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskus ehdottaa seuraavia lisäyksiä lakiin:

Valvonta-asetuksen 1224/2009 artikla 60, kohta 1, edellyttää, ”että kaikki kalastustuotteet punnitaan toimivaltaisten viranomaisten hyväksymiä järjestelmiä noudattaen”. Sama toistuu hieman tarkennettuna 2842/2023 artikla 60, kohdassa 1, missä selkeästi mainitaan nimenomaisesti punnitusjärjestelmät. Lisäksi kohta 5 edellyttää, että punnituksen suorittava toimija on oltava toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama.

Tämä edellyttäisi tiedonkeruun lisäystä ja se tulisi mainita myös 1188/2014 pykälässä 31. Jo tällä hetkellä ensiostajarekisteriin kirjataan tietoa ilman selkeätä mainintaa, mm. henkilötietoja, ostoilmoitusten toimittamisesta vastaavista henkilöistä. Tämä tieto sekä vaakajärjestelmätietojen rekisteröinti tulisi lisätä lain 31 pykälään. Samalla olisi järkevää olla ennakoiva ja mahdollistaa punnituksesta vastaavan/valtuutetun tahon tallentamista rekisteriin.

Tämä edellyttää tietenkin myös olemassa olevien rekisterien kehittämistä.

Komission syksyisen käynnin palautteen perustella olisi syytä selkeästi vahvistaa täytäntöönpanolain 404/2011 artikla 70 mukaisen punnituskirjauksen asemaa laissa. Viittaus voitaisiin sisällyttää ensisijaisesti lain 1188/2014 30 pykälään (saalisrekisteri), mikäli aluksen päällikkö tai lisenssinhaltija vastaa punnituksesta ja toissijaisesti lain 32 pykälään (Myynti-ilmoitusrekisteri), mikäli ensiostaja ostaa koko saaliin (esim. jauhotehdas) ja vastaa punnituksesta.

15.3.2024

Varsinais-Suomen ELY-keskus toivoo lisäksi, että maa- ja metsätalousministeriö kiinnittäisi huomiota uuden valvonta-asetuksen 91 a artiklaan, joka määrittelee vakavista rikkomuksista määrättäviä seuraamuksia. Artikla on vaikeasti tulkittavissa ja epäselväksi jää tuleeko sitä soveltaa aina vakavissa rikkomuksissa vai ainoastaan tilanteissa missä saalis on saatu vakavan rikkomuksen kriteerit täyttävällä tavalla, esim. käyttämällä kiellettyjä pyydyksiä tai pyyntitapaa. Mikäli kyseistä artiklaa on aina sovellettava vakavan rikkomuksen yhteydessä, tulisi vakavasti harkita kohdan 3 mukaisen vähimmäisvakiomäärän asettamista. Tämä selkeyttäisi myös Ruokaviraston tehtävää ja helpottaisi rikkomusmaksun määrittelyä.

Lopuksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö esittää pyynnön valmisteluvaiheen laajemmasta ja tiiviimmästä yhteistyöstä lainsäädännön muutostilanteessa. Lain 1188/2014 muutostarve on käsityksemme mukaan huomattavasti laajempi kuin mitä nyt esitetään muutettavaksi.

Yksikön päällikkö

Nina Helenius

Kalastusmestari

Niklas Ulenius

Tämä asiakirja KEHA/11429/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/11429/2024 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Helenius Nina 15.03.2024 13:58

Esittelijä Ulenius Niklas 15.03.2024 12:01